

«شهریوند» از برگزاری دوره آموزشی H.E.L.P (فوریت‌های بهداشتی در جوامع بزرگ) گزارش می‌دهد

به دنبال «پاسخگویی مناسب به حوادث»

عکس: هانز وایله، مدیر عمومی دفتر صلیب سرخ در تهران

مژگان محمد | کمیته بین‌المللی صلیب سرخ، جمعیت هلال‌احمر جمهوری اسلامی ایران و دانشگاه علوم پزشکی تهران از تاریخ ۶ تا ۱۷ شهریور ماه، میزبان یک دوره آموزشی تخصصی در تهران بودند. آنچه در ادامه می‌آید، مختصری درباره این دوره آموزشی و شرایط شرکت در آن است. علاوه بر این، نظرات متخصصان سازمان‌های برگزارکننده نیز در مورد برگزاری این دوره اهمیت برگزاری آن در ایران را نشان می‌دهد.

«فوریت‌های بهداشتی در جوامع بزرگ» چیست؟

دوره آموزشی H.E.L.P حدود ۳۰ سال پیش توسط کمیته بین‌المللی صلیب سرخ و با مشارکت سازمان جهانی بهداشت و دانشگاه ژنو ایجاد شد. در ابتدا، هدف اصلی عبارت بود از آموزش کارشناسان درمانی در زمینه دریافت مفهوم و روش کار بشردوستانه در زمان واکنش به بحران‌های عمده، با اتخاذ رهیافتی که در راستای بهداشت عمومی باشد. این دوره در طول سال‌ها ادامه داشته و از جنبه‌های مختلف توسعه یافته است. این دوره آموزشی در حال حاضر در ۱۳ کشور جهان برگزار می‌شود. امروزه هدف از برگزاری این دوره نه تنها آموزش دادن به کارشناسان درمانی، بلکه آموزش به دیگر کارشناسان دخیل در عملیات بشردوستانه نیز هست، مانند مدیران، حقوقدانان، مسئولان ارتباطات و غیره، البته با اتخاذ رهیافتی همسو با بهداشت عمومی و نیز در پی توجه جدی به مسائل اخلاقی، اصول بشردوستانه و اخلاق پزشکی. بیشتر شرکت‌کنندگان کارشناسان مجرب هستند، بنابراین هدف از این دوره کمک کردن به آنها برای ایجاد و اتخاذ رهیافتی جامع بر مبنای نیازهای مردم است تا بتوانند در شرایط پیچیده مناسب‌ترین تصمیمات را گرفت، یعنی شرایطی که در آن برای فایده آمدن بر شرایط دشوار باید تصمیمات پیچیده‌ای را اتخاذ کرد و وضعیتی که معمولاً بر منطقه عملیاتی حاکم است. این دوره آموزشی برای سومین بار توسط کمیته بین‌المللی صلیب سرخ (دفتر تهران و بخش کمک‌رسانی در ژنو)، جمعیت هلال‌احمر ایران و دانشگاه علوم پزشکی تهران به‌طور مشترک در ایران برگزار شد. ۳۰ کارشناس از افغانستان، فیلاندا، ایران، کنیا، نپال، سوریه و ترکیه از روز ۲۷ اگوست تا ۷ سپتامبر (۱۷-۶ شهریور) در این دوره که به زبان انگلیسی برگزار می‌شود، شرکت کردند.

شرکای کاری
کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در مناطق مختلف جهان دوره H.E.L.P را همراه با شرکای کاری متفاوتی برگزار می‌کند؛ معمولاً با یک مرکز دانشگاهی بهداشت عمومی و یک شریک رسوم که معمولاً جمعیت ملی کشور میزبان است. برای مثال در کنیا، قطر، ژاپن و کویت،

جمعیت ملی نقش فعالی در سازماندهی دوره دارد. میزبان مشارکت بر مبنای نقشی است که هر سازمان خاص در رابطه با هر بحران بازی می‌کند و نیز علاقه آن سازمان برای مشارکت با کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در ایران، شریک اصلی کمیته، جمعیت هلال‌احمر ایران است. به گفته دکتر پل بوویه، مشاور پزشکی و مسئول هماهنگی دوره H.E.L.P در کمیته بین‌المللی صلیب سرخ «در برخی کشورها، جمعیت ملی از کمیته بین‌المللی صلیب سرخ می‌خواهد تا دوره را در آنجا برگزار کند، مانند آنچه در ایران اتفاق افتاده است. برگزاری دوره H.E.L.P در ایران به ابتکار جمعیت هلال‌احمر بوده است.»

مکان و شرکت‌کنندگان

به دلیل مسائل ایمنی، کمیته بین‌المللی صلیب سرخ ترجیح می‌دهد این دوره را در کشورهایی برگزار کند که به‌طور مستقیم درگیر جنگ نیستند. شرکت‌کنندگان سرمایه اصلی این دوره هستند، بنابراین نمی‌شود تمامی این کارشناسان را در یک منطقه جنگی گرد هم آورد. برای مثال، ایران مکان بسیار مناسبی برای

از زبان برگزارکنندگان

- دکتر افشین علیخانی، مدیر کل درمان اضطراری جمعیت هلال‌احمر ایران که خود از پایه‌گذاران برگزاری این دوره در ایران بوده است، می‌گوید: «برگزاری این دوره تأثیر خوبی روی مخاطب و شرکت‌کنندگان دارد اما آنچه باعث پیشرفت می‌شود، روزآمدی است و امیدواریم بتوانیم با تغییرات مثبت در آینده به جذابیت و پویایی بیشتر این دوره بیفزاییم.» و ضمن اشاره به استقبال گسترده از این دوره افزود که آموزش‌های مجازی و آمادگی پیش از شرکت در دوره برای شرکت‌کنندگان از عواملی است که می‌تواند به دستیابی به این مهم کمک کند.
- دکتر علی اردلان، رئیس دپارتمان سلامت در حوادث و بلایای دانشگاه علوم پزشکی تهران و از برگزارکنندگان این دوره می‌گوید: «این دوره از سال ۲۰۱۴ در ایران برگزار شده و هر سال به لحاظ محتوایی و اجرایی نسبت به سال پیش بهتر شده است.» اردلان تأکید می‌کند بر اساس تحقیقاتی که انجام شده، دوره‌ای که در تهران برگزار می‌شود نسبت به کشورهای دیگر که میزبان این دوره هستند، کیفیت بالایی دارد و بر اساس استانداردها است که «ترکیب آموزشی آکادمیک و عملیاتی در ایران نقش مهمی در این امر دارد. او اضافه می‌کند: «این دوره برای متخصصان برگزار می‌شود اما به‌ر حال به حمایت آکادمیک خوبی نیاز دارد که این در ایران تأمین می‌شود. نکته خوب این دوره این است که در تمام جلسات آموزشی، پس از ارائه آموزش‌های تئوریک، تمرین‌های عملی نیز وجود دارد که هم‌جمله‌ای برای مخاطب جذاب‌تر می‌کند و هم یادگیری را آسان‌تر.» دکتر اردلان آینده برگزاری این دوره در ایران را روشن می‌بیند و معتقد است که پیرنگ‌تر شدن جنبه‌های بین‌المللی به‌تر شدن آن کمک می‌کند و حمایت‌های کمیته بین‌المللی صلیب سرخ و جمعیت هلال‌احمر نیز در این میان ضروری است.» «با فراهم کردن تسهیلات بیشتر و دادن زمان مناسب برای ثبت‌نام متقاضیان برای شرکت‌کنندگان خارجی و وجهه بین‌المللی آن را تقویت کرده و ضمن دست‌برگزار کردن گان برای انتخاب بهترین‌ها از میان متقاضیان بازتر می‌شود. دوره‌های شبیه این دوره توسط دانشگاه علوم پزشکی تهران به زبان فارسی برای متخصصان داخلی برگزار می‌شود، اما با بهبود چه‌چیز بیشتر دوره آموزشی H.E.L.P می‌توان شرایط را برای شرکت‌کنندگان از کشورهای منطقه بیشتر فراهم کرد.»
- دکتر پل بوویه، مشاور پزشکی و مسئول هماهنگی دوره H.E.L.P در کمیته بین‌المللی صلیب سرخ می‌گوید: «ایران کشور مناسبی برای برگزاری این دوره است. به دلیل حوادث و بلایایی مثل جنگ و زلزله در دهه‌های اخیر، ایران و به‌طور خاص جمعیت هلال‌احمر این کشور، چه به لحاظ فنی و چه به لحاظ عملی، توانایی بالایی برای پاسخگویی به حوادث دارد.» بوویه، در زمینه همکاری با جمعیت هلال‌احمر و دانشگاه علوم پزشکی می‌گوید: «برگزاری این دوره، زمینه را برای همکاری‌های آینده در حوزه بهداشت عمومی و اخلاق پزشکی نیز فراهم می‌کند.» او تأکید کرد که برگزاری این دوره در ایران و میزبان حرفه‌ای بودن آن، نسبت به سایر دوره‌ها در کشورهای دیگر برای این سازمان اهمیت ویژه‌ای دارد.

محتوا

عنوانیسی مانند اخلاق بشردوستانه و پزشکی، مدیریت اجساد، حقوق بین‌المللی بشردوستانه، تغذیه، امنیت اقتصادی، آب و بهداشت در این دوره مطرح می‌شوند. در این دوره، رهیافتی در راستای بهداشت عمومی اتخاذ شده است که شامل ارزیابی نیازها، برنامه‌ریزی و ارزیابی عملیات، ابزارهای اخلاقی مانند ارزش‌ها، اصول و تصمیم‌گیری اخلاقی می‌شود. علاوه بر این، یک گروه سوم هم از عناوین وجود دارد که جدید بوده و ریشه در حوزه کاری کمیته بین‌المللی صلیب سرخ یا دیگر بحران‌های عمده در جهان دارد، مانند مهاجرت یا خشونت جنسیتی. در کل، محتوای دوره بر اساس رویه‌های جهانی و نیز تمایلات کشور میزبان تعیین می‌شود. روند آموزش ترکیبی از ۷۰ درصد عملی، ۲۰ درصد تعامل گروهی و ۱۰ درصد سخنرانی کارشناسان است.

شرکت‌کنندگان می‌آموزند که چگونه خود را برای کار گروهی به‌منظور پاسخگویی در شرایط اضطراری آماده کنند. این دوره آموزشی فرصتی ویژه را برای شرکت‌کنندگان فراهم می‌آورد تا تجارب حرفه‌ای یا شرایط مشکل و چالش‌برانگیزی را که در زندگی حرفه‌ای خود با آن مواجه شده‌اند، در اختیار دیگران قرار دهند.

ویژگی دیگر این دوره آن است که شرکت‌کنندگان فقط به‌عنوان یادگیرنده در آن حضور پیدا نمی‌کنند، بلکه خود در روند آموزش مشارکت دارند.

پیگیری و عملی بودن
سازمان روی راهبردی کار می‌کند تا در آینده تمامی شرکت‌کنندگان را با یکدیگر مرتبط نگاه دارد. کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در حال ایجاد یک شبکه برای فارغ‌التحصیلان این دوره است تا راهی باشد برای استمرار تقسیم تجربیات مطرح کردن پرسش در رابطه با عملیات میدانی و شرایطی که مردم در آن با چالش مواجه می‌شوند ولی شاید نتوانند پاسخ آن را درون نهاد مربوطه بیابند، چراکه تجربه کافی در آن زمینه خاص وجود ندارد. رسانه‌های اجتماعی مانند لینکدین نیز مکان مناسبی برای مرتبط نگه داشتن شرکت‌کنندگان هستند.

نگاه

چراغ نجات، زیر آوار مشکلات

| فرانسیس بوگنیون | مترجم: علی شاکر

سال ۲۰۱۵ صلیب سرخ جهانی و هلال‌احمر پنجاهمین سالگرد تصویب اصول بنیادین خود را جشن گرفتند. از سال ۱۹۶۵ این اصول و ارزش‌های بنیادین (یعنی انسانیت و بشردوستی، بی‌طرفی، عدم وابستگی و استقلال، خدمات داوطلبانه، وحدت و یگانگی و سراسر جهانشمولی) صلیب سرخ و هلال‌احمر را موقع مواجهه با موقعیت‌های سخت هدایت کرده‌اند. خود من به‌عنوان نخستین نماینده صلیب سرخ بعد از سرنگونی خمرهای سرخ در کامبوج با موقعیت‌های حساسی مواجه بودم که باید برای ادامه کار از همین اصول بنیادین کمک می‌گرفتم.

آن زمان در حالی که ما با دولت پنوم پن (پایتخت کامبوج) برای فراهم کردن محل کمک‌رسانی به آسیب‌دیدگان مذاکره و بحث می‌کردیم، دهها هزار تن از پناهجویان در مسز تایلند با کامبوج گیر افتاده بودند. آنها هنوز داخل کامبوج بودند، یعنی همان‌جایی که در کنترل خمرهای سرخ بود. موقعیت بدی داشتند و صلیب سرخ تصمیم گرفت به کمک آنان بشتابد. دولت پنوم پن این عملیات را تعرض به حاکمیت خویش می‌دید و تهدید می‌کرد که اگر کمک‌رسانی به کامبوجی‌ها از طریق مرز تایلند قطع نکنیم، ما را نیز از کامبوج اخراج می‌کند. حال این‌جا صلیب سرخ با موقعیتی مواجه بود که اصل بی‌طرفی راه‌چالش می‌کشید.

این مثال اهمیت همین اصول و ارزش‌های بنیادین را مشخص تری می‌کند. در تمام قطعنامه‌های کنفرانس جهانی صلیب سرخ و هلال‌احمر نیز این اصول بسیار مورد توجه قرار گرفته‌اند. قطعنامه‌هایی که ربطی به این اصول داشتند بسیار مهم‌اند و بیشترین از جاع‌ها به همین اصول می‌شود. اصولی که به هدایت کارها و حصول اطمینان از انسجام آن کمک زیادی کرده است. البته این هم درست نیست که بگوییم این اصول بنیادین ریشه در مصوبات رسمی و اداری دارند. از همان ابتدا فعالیت‌های صلیب سرخ و هلال‌احمر به‌طور آگاهانه از اصول بنیادینی تبعیت می‌کرد که در مأموریت‌های پیشین در عمل به کار گرفته شده بودند. همچنین این اصول در قطعنامه‌های نخستین کنفرانس منجر به تشکیل صلیب سرخ شد، یعنی در سال ۱۸۶۳ نیز مورد تأکید قرار گرفته بود. این اصول بنیادین در ۶ کنوانسیون اصلی برای بهبود وضع زخمی‌های ارتش در اگوست ۱۸۶۴ نیز مورد

عکس نوشت ۱

ورود به دنیایی از صداها

علیرضا حسام پور، استان مرکزی |
راه به هر کسی که بخواید بدون هیچ منتی هدیه دهند. برایشان فرقی نمی‌کند گرمای کویر یا سرمای کوهستان‌های صعب‌العوبر، خشکی یا دریا، زمین یا آسمان زمستان یا تابستان، بهار یا نازکی، به همان زیبایی. گل‌هایی چهار فصل، در همه زمان‌ها آماده‌اند تا این طراوت و زیبایی

عکس نوشت ۲

تشیع پیکر شهدای گمنام

فاطمه انصاری نژاد، فارس | چشم‌هایم بر تابوت تو از شرم تر شده و چشم‌هایم پات و بی‌ریا بر تابوت دیوار وطنم حک شده و تنها با تقدیم گلی به تو سلام می‌کنم ای شهید گمنام.

